

Adatvédelem és platformok a DSA tükrében

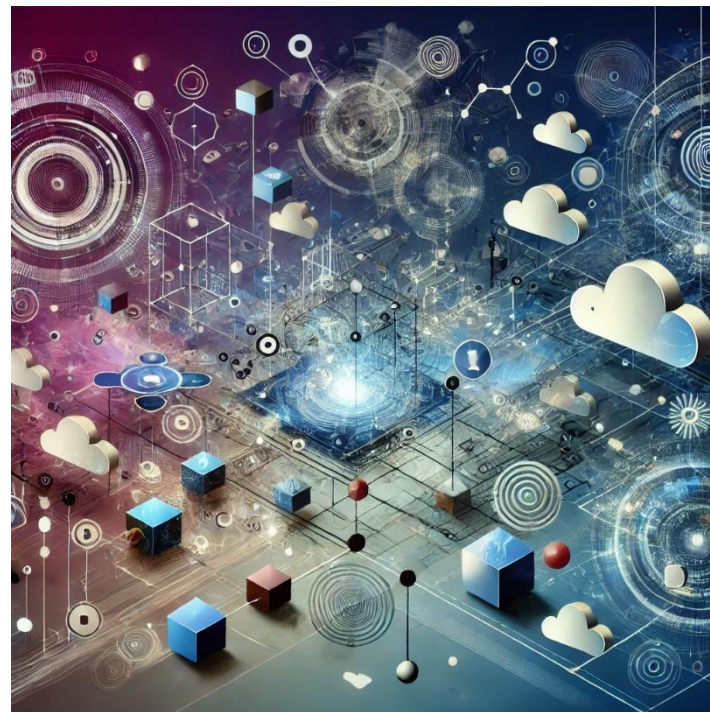
Liber Ádám – Berczki Tamás

vezetői összefoglaló - 2024. szeptember 24.

A kutatásunk célja, hogy bemutassa az Európai Unió digitális szolgáltatásokról szóló rendeletének (DSA) és az európai uniós adatvédelmi szabályozás, azaz az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) és elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv (ePrivacy irányelv) szabályainak összefüggéseit, különös tekintettel az online platformok működésére és a személyes adatok kezelésével kapcsolatos kötelezettségeikre és felelősségükre a DSA szabályai tükrében.

1. A digitális platformok adatkezelésének szabályozási kérdései

A digitális platformok kiterjedt adatgyűjtést végeznek, különös tekintettel a felhasználói tevékenységek megfigyelésére, profilozására, valamint a célzott hirdetések alkalmazására. Az ilyen adatkezelési gyakorlatok jelentős adatvédelmi és adatbiztonsági kockázatokkal járnak. A felhasználók tevékenységeinek követése lehetőséget biztosít a platformok számára nemcsak gazdasági előnyök szerzésére, hanem a felhasználói viselkedés befolyásolására is, ami felveti a visszaélések és manipulációk kockázatát. Ez különösen fontos a politikai kommunikáció és az álhírek terjedése szempontjából, amelyek befolyásolhatják a választási folyamatokat és a társadalmi véleményformálást. Ezen a területen az önszabályozás kudarcot vallott, ami azt igényelte, hogy az európai jogalkotó szigorúan szabályozza a platformok személyes adatok kezelésével kapcsolatos tevékenységét, illetőleg a digitális szolgáltatások terén külön szabályokat rögzítsen közvetítő szolgáltatók számára. A DSA célja, hogy modernizálja az online platformok felelősségi rendszerét, különösen a jogellenes tartalmak kezelése, a tartalommoderálás és védje ezzel kapcsolatosan a felhasználók jogait. Ezzel kapcsolatosan vetődik fel kérdésként, hogy miként kell alkalmazni az uniós adatvédelmi szabályokat a DSA tükrében és a DSA alkalmazása milyen hatással jár az érintett felhasználók adatvédelmi jogaira, illetőleg milyen következményei vannak szabályozási átfedéseknek, ideértve e szabályok kikényszerítését is.

2. Az uniós adatvédelmi szabályok és a DSA kapcsolata és alkalmazása az online platformokra

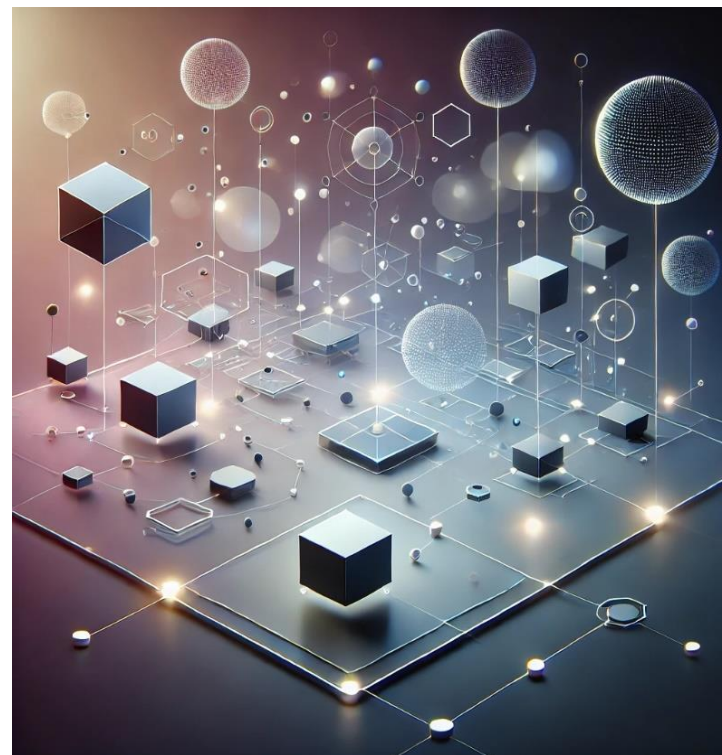
Az Európai Unió GDPR 2018-as alkalmazandóvá válása óta szigorú adatvédelmi kereteket biztosít a digitális platformok működésére. Az ilyen szolgáltatóknak adatkezelőként, illetve adott esetben közös adatkezelőként kell biztosítaniuk a személyes adatok kezelésével kapcsolatosan az adatvédelmi alapelveknek való megfelelést, ideértve a jogszerűség, tisztességes adatkezelés elve, az átláthatóság, a célhoz kötöttség, adatminimalizálás, pontosság, integritás és bizalmas kezelés, valamint az elszámoltathatóság követelményét, illetőleg az érintett jogainak betartását. Az ePrivacy irányelv ehhez képest specifikus, a GDPR szabályait kiegészítő, illetőleg azokat pontosító szabályokat rögzít az online tér vonatkozásában, ideértve a felhasználó eszközén való adattárolás és ezen adatokhoz való hozzáférés, mint süti és nyomkövető eszközök használatát.

Ehhez képest a DSA rendelkezései kiegészítik az európai uniós adatvédelmi szabályokat azzal, hogy további, illetőleg egyes esetekben szigorúbb kötelezettségeket állapít meg a hatálya alá tartozó közvetítő szolgáltatók számára, de nem érinti az adatvédelmi szabályok által biztosított érintetti jogokat és nem rontja le az adatvédelmi szabályok alkalmazását. A DSA számos utalást rögzít személyes adatok kezelésére és a GDPR szabályaira. Ezek az utalások különböző témakörök köré csoportosíthatók, így a GDPR, ePrivacy irányelv és a DSA közötti kapcsolatra; profilalkotásra és célzott hirdetésekre vonatkozó korlátozásokra; kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezésekre; adatokhoz való hozzáférés és kutatás; kockázatértékelés és átláthatósági követelményekre online óriásplatformot üzemeltető szolgáltatóknál; vagy bejelentési és cselekvési mechanizmusokra. Ebből a szempontból bemutatjuk, hogy ezen szabályok alkalmazása hogyan viszonyul az európai uniós adatvédelmi szabályokhoz és a DSA és annak alkalmazása hogyan egészíti az európai uniós adatvédelmi szabályokat, mellyel kapcsolatosan a jogszerű adatkezelés, felelősség, és egyes DSA szabályozásához tartozó egyes specifikus adatvédelmi kötelezettségeket vettük górcső alá, illetőleg kitérünk az intézményi együttműködés kérdésére.

3. A jogszerű adatkezelés szerepe a DSA-ban

A DSA jelentős hatással van az adatkezelési gyakorlatokra, mivel a DSA-ban foglalt kötelezettségek befolyásolják, hogy a szolgáltatók milyen adatkezelési jogalapokat alkalmazhatnak. A hozzájárulás jogalapja fontos szerepet kap a célzott hirdetések kezelésében. Az online hirdetésekkel kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó követelmények nem érintik a GDPR releváns rendelkezéseit, beleértve a hozzájáruláshoz való jogot és az automatizált döntéshozatalra vonatkozó szabályokat. A DSA szigorú korlátozásokat vezet be a különleges kategóriájú személyes adatok kezelésére vonatkozóan, mivel a DSA tiltja, hogy az ilyen adatokat online platformok profilalkotáson alapuló célzott hirdetések céljából kezeljék. Kiskorúak esetében a DSA szintén korlátozza a hozzájárulás alkalmazását, hogy online platformot üzemeltető szolgáltatók a szolgáltatás igénybe vevőinek adatait felhasználó profilalkotáson alapuló hirdetéseket jelenítsenek meg. Ezt meghaladóan a DSA számos olyan adatkezelési kötelezettséget rögzít, amelyek kötelező adatkezelések, azaz előírják a platformok számára a felhasználók adatainak kezelését bizonyos helyzetekben, például jogellenes tartalommal szembeni fellépés esetén, ezért nincs mérlegelési lehetőségük a személyes adatok kezelésére vonatkozóan.

4. Felelősség és mentesülés a DSA tükrében

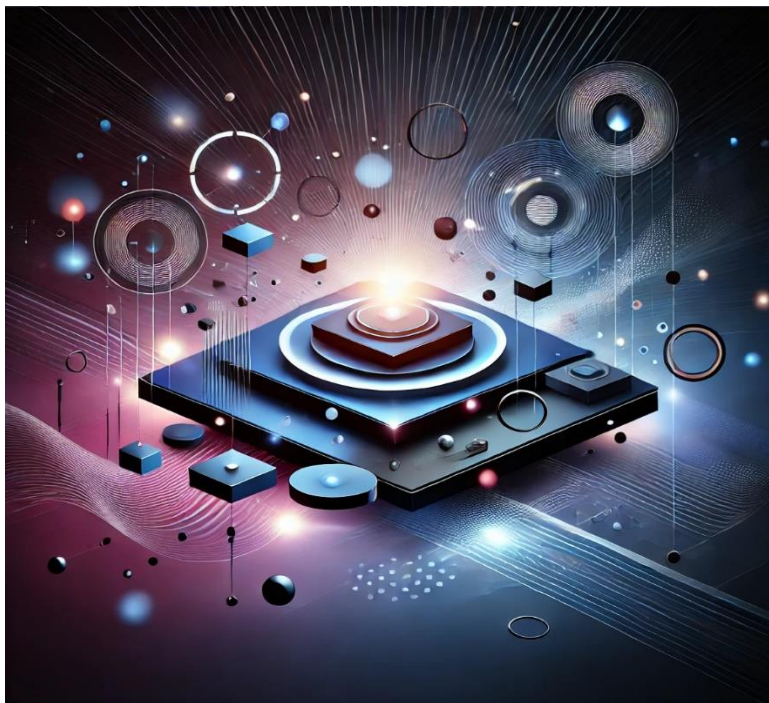
Az online platformok felelőssége eltér attól függően, hogy az adatvédelmi szabályok megsértéséért vagy a DSA megsértéséért fennálló felelősségről, illetve az online platform által elkövetett jogsértésről van-e szó, ami a platformok által végzett tevékenységekre vonatkozik vagy az online platform felhasználója által elkövetett jogsértésről van szó, mikor a felelősség a felhasználók tevékenységeihez vagy a feltöltött jogellenes tartalomhoz kapcsolódó felelősségre vonatkozik.

Az online platform felelős az adatvédelmi szabályok megsértéséért, mikor a platform saját maga kezeli az adatokat és adatkezelőként (közös adatkezelőként) jár el, és az általa végzett adatkezelési műveletek nem felelnek meg a GDPR rendelkezéseinek. A közvetítő szolgáltatók jellemzően automatikus adatkezelést végeznek harmadik felek által szolgáltatott tartalmak tekintetében, és az ezzel kapcsolatos jogsértésekért elsődlegesen a tartalom szolgáltatója felel. A DSA és az Elkertv.

szabályozza a közvetítő szolgáltatók felelősségét, amely alapján mentesülhetnek, ha nem rendelkeznek tudomással a jogsértésekről és a tevékenységük automatikus, technikai és passzív marad, illetőleg tudomásszerzést követően haladéktalanul kezelik a jogsértő tartalmat. A DSA nem ír elő általános nyomon követési kötelezettséget a közvetítő szolgáltatók számára, így nem kötelesek felügyelni a rendszeren áthaladó tartalmakat, melynek szintén adatvédelmi implikációi vannak, mivel egy ilyen intézkedés aránytalanul sértheti az érintett felhasználók adatvédelmi jogait. Ugyanakkor az egyedi jogsértés megelőzése vagy megszüntetése érdekében a közvetítő szolgáltatóval szemben az ilyen igény bíróság útján is érvényesíthető.

Egy olyan terület létezik, ahol a GDPR és a DSA szerinti felelősség átfedésben lehet, mégpedig amikor az online óriásplatformot (VLOP) és nagyon népszerű online keresőprogramot üzemeltető szolgáltatók (VLOSE) nem tesznek eleget a DSA-ban előírt ún. kellő gondossági kötelezettségeiknek a személyes adatok kezelése és védelme tekintetében, mellyel kapcsolatosan a DSA a rendszerszintű kockázatok azonosítását, értékelését és a kockázatok csökkentését írja elő ezen szolgáltatók részére.

5. Platformok specifikus adatvédelmi kötelezettségei a DSA hatálya alatt

A DSA szabályozza a jogellenes tartalom kezelését, a tartalommoderálás feltételeit és tisztázza a szolgáltatók általános monitorozási és aktív tényfeltárási kötelezettségeinek hiányát, illetőleg az önkéntes, saját kezdeményezésű vizsgálatok lehetőségét, amelynek lehetősége szorosan összefügg a szolgáltatók felelősségével és felelőség alóli mentesüléssel. A DSA szigorú kötelezettségeket vezet be az online platformok számára a tartalommoderálás és az automatizált rendszerek átláthatósága terén. A platformoknak részletesen tájékoztatniuk kell a felhasználókat az általuk alkalmazott tartalommoderálási eszközökről, beleértve az automatizált döntéshozatali folyamatokat is. A DSA rendelkezései megerősítik a felhasználók jogait, és biztosítják, hogy a tartalommoderálás, az automatizált döntéshozatali folyamatok, online hirdetések, ajánlórendszerek átláthatók legyenek, különös szabályokat rögzítenek a kiskorúak védelmére, adatminimalizálási szabályok alkalmazására és az olyan profilizáson alapuló hirdetések alkalmazására, melyek címzettjei kiskorúak. A DSA kimondja, hogy online platformot üzemeltető szolgáltatók nem tervezhetik vagy működtethetik az online interfészüket úgy, hogy megtévesszék vagy manipulálják a felhasználókat, vagy torzítsák a döntéshozatali képességüket. Ezt meghaladóan a DSA

szigorúbb elszámoltathatósági sztenderdet rögzít VLOP és VLOSE üzemeltetők részére, ami a személyes adatok kezelését érinti és amelynek egyik fontos ellenőrzési mechanizmusa az adatokhoz való hozzáférés és a kutatók hozzáférése, melynek szabályait a DSA rögzíti és biztosítja ezzel kapcsolatosan a személyes adatok védelmének garanciáit.

6. Intézményi együttműködés és szakpolitikai javaslatok

Az intézményi együttműködés szempontjából a DSA új intézményi keretet is kialakít, amely a tagállamokban a digitális szolgáltatási koordinátorok szerepét erősíti, amelyek adatvédelmi felügyeleti kérdésekkel is találkozhatnak. Ez az új keret koordinációt igényel a GDPR felügyeleti hatóságai és a digitális szolgáltatási koordinátorok között, figyelemmel a felügyelet széttagothságának veszélyére és az Európai Unió Bírósága a C-252/21. sz. Bundeskartellamt ügyben meghozott döntésére, amely a lojális együttműködés kötelezettségére épít az adatvédelmi felügyeleti hatóságokkal való kapcsolatot illetően. A tanulmány arra is rámutat, hogy további elemzések szükségesek, különösen a sötét tervezési minták, jogok gyakorlása és intézményi együttműködés területén a GDPR és a DSA összefüggéseiben. A tanulmány ezzel kapcsolatosan szakpolitikai javaslatokat fogalmaz meg az adatvédelmi szabályok és a DSA közötti szinergiák, együttműködés és koordinált végrehajtás érdekében.

*****